

Strategia podduszania

13 czerwca 2020

Przywykliśmy do głosów, analiz i teorii wskazujących jak kapitalizm odbiera nam prawa społeczne, pracownicze, jak władze szukają pretekstów do zawieszania praw człowieka. Obecny kryzys ujawnił, że sprawy zaszły znacznie dalej. Dziś stawką nie jest tylko prawo do wolności wypowiedzi czy organizowania się, ale dosłownie prawo do oddychania.

Uduszony przez policjanta Floyd George powiedział przed śmiercią „nie mogę oddychać”. Eric Garner, inny uduszony przez policję amerykańską, powtórzył to kilkanaście razy.

Dziesiątki tysięcy innych Afroamerykanów zmarło w trakcie pandemii. Wystarczy porównać procentowy udział czarnej ludności w ogóle populacji Stanów Zjednoczonych i odsetek chorych oraz ofiar Covid-19, by otrzymać liczbę tych, których udusił nie wirus, ale systemowe podduszanie, któremu Czarni są poddawani nieustannie. To ci, których nie stać na prywatne ubezpieczenie i horrendalnie drogie leczenie, ci którzy nie mają szans na izolację, bo tłoczą się w ciasnych mieszkaniach bez dostępu do czystej wody, albo zmuszeni są do niskopłatnej pracy pod groźbą głodu, to wreszcie ci, których ubóstwo skazuje na fatalne jedzenie i egzystencję w zatrutym środowisku, i którzy trafiają na koniec kolejki do respiratora. Wielki wybuch gniewu Czarnych i biednych społeczności, który z Minneapolis rozlał się po całym kraju, ujawnia rasistowską naturę rządów Trumpa, ale, jak zauważa Cornel West, także jego oponentów z neoliberalnego skrzydła demokratów [1]. Barbarzyństwo amerykańskiej policji wskazuje na problem systemowy, a nie zaniedbania konkretnych funkcjonariuszy. W dodatku jest to problem globalny. To samo widzimy przecież w robotniczych dzielnicach miast Francji, które policja traktuje jak terytorium okupowane, a kary za

złamanie kwarantanny były tam kilka razy wyższe niż gdzie indziej. Podobnie w Indiach, gdzie policja wzięta na celownik miliony bezdomnych, niezdolnych sprostać zasadom izolacji. W Izraelu, gdzie systemowe podduszanie Palestyńczyków zostało jeszcze zintensyfikowane dzięki odwołaniom do konieczności dystansowania. A także toutes proportions gardées w Polsce, gdzie policja, chcąc zasłużyć się prawicowemu rządowi, ewidentnie zerka na swoją amerykańską odpowiedniczkę w poszukiwaniu inspirujących rozwiązań.

Jak zauważył Arun Kundnani wszędzie obserwujemy jak zamiast podporządkowania logiki bezpieczeństwa wymogom polityki zdrowotnej, podporządkowuje się logikę ochrony zdrowia wymogom polityki bezpieczeństwa [2]. Wszędzie też widzimy jak ten proces najmocniej uderza w klasy ludowe i mniejszości w ich obrębie. Brutalność sił nowej normalności, do której tak spieszo amatorom centrów handlowych i odmrażania gospodarki, najmocniej manifestuje się tam gdzie ubóstwo zbiega się z markerami tożsamościowymi. Gdy amerykańska policja morduje obywateli drugiej kategorii, maltańska straż przybrzeżna topi łodzie z uchodźcami, Malezja blokuje uciekinierów na granicach z Mjanmą, w Bułgarii stawia się ogrodzenia wokół romskich osiedli, a polskie służby graniczne porzucają na pastwę epidemii uwięzione przez siebie uchodźczynie z dziećmi. Kapitalizm robi to, co zawsze w takich sytuacjach – wskazuje palcem na kozły ofiarne – chińskie mniejszości, tajne spiski obcych mocarstw i, tradycyjnie, muzułmanów – a zarazem odwraca uwagę od faktu, że kryzys – co za zaskoczenie! – stał się okazją do pomnożenia majątków najbogatszych.

Zamknięcie granic i ograniczanie praw demokratycznych kontrastuje z otwieraniem gospodarek – dziś widzimy to lepiej, ale przecież to tylko nowa postać strategii, którą znamy od dawna. Unia Europejska i Waszyngton od lat prą ku porozumieniom wolnohandlowym w stylu TTIP czy CETA, a jednocześnie wznoszą mury przeciw uchodźcom na własnych granicach. Historia uczy, że wolny rynek najlepiej ma się w

towarzystwie terminatora, który uciszy ofiary jego beneficjentów.

Rebelia w Minneapolis każe przypomnieć słowa Frantza Fanona, że bunt antykolonialny zaczyna się wtedy, gdy już nie można oddychać [3]. Czy aby nie w tym momencie się właśnie znaleźliśmy? Taki wniosek można wyciągnąć ze słów Achille Mbembe piszącego, że doświadczamy wywłaszczenia z prawa do oddychania. Pandemia, która dziś zaczyna szerzyć się na globalnym Południu, to tylko jeden z jej przejawów. Pełne spektrum otrzymamy dopiero dodając do niej kryzys klimatyczny, ekonomiczny, erozję demokracji i destabilizację ekologiczną środowiska życia ludzi.

Jak uważa Mbembe „już przed pojawieniem się tego wirusa ludzkość była zagrożona uduszeniem. Jeśli ma nastąpić wojna, musi być ona wytoczona nie tyle konkretnemu wirusowi, ile wszystkiemu, co skazuje większość ludzkości na przedwczesne zaprzestanie oddychania, wszystkiemu, co atakuje drogi oddechowe, wszystkiemu, co w długim trwaniu kapitalizmu pozwalało całym grupom i rasom ledwie na ciężki, z trudem łapany oddech, na życie uginające się pod tym ciężarem. Jednak by z tego wyjść, nade wszystko konieczne jest zrozumienie oddychania poza aspektami czysto biologicznymi, jako że oddychanie łączy nas wszystkich i z definicji wymyka się wszelkim kalkulacjom. W ten sposób mówimy o powszechnym prawie do oddychania” [4].

Im szybciej zdamy sobie sprawę, że warunkiem urzeczywistnienia tego prawa jest złamanie żelaznych praw akumulacji kapitału, tym lepiej będziemy oddychać.

Autorstwo: Przemysław Wielgosz

Źródło: Monde-Diplomatique.pl

Przypisy

[1] Jonn Quealy, „Cornel West Says «Neo-Fascist Gangster» Trump and Neoliberal Democrats Expose America as «Failed Social Experiment»”, CommonDreams.org, 30.05.2020, https://www.commondreams.org/news/2020/05/30/cornel-west-saysneo-fascist-gangster-trump-and-neoliberal-democrats-expose-america?utm_campaign=shareaholic&utm_medium=referral&utm_source=facebook&fbclid=IwAR0vLWnwb5CigB4DXdMPfKf6bDnRk2DLNM7W5-2W5zKcTCQRd2ox26Hcres.

[2] Arnun Kundnani, „From Fanon to Ventilators. Fighting for our rights to breathe”, ROAR Magazine, 6 maja 2020, <https://roarmag.org/essays/from-fanon-to-ventilators-fighting-for-ourright-to-breathe/>.

[3] Tamże.

[4] Achille Mbembe, „Powszechne prawo do oddychania”, <https://ello.co/msnhomeoffice/post/ez6w7cz4zfniudo4qgp-sq>.